

Sodišče: Vrhovno sodišče

Oddelek: Civilni oddelek

ECLI: ECLI:SI:VSRS:1996:II.IPS.753.94

Evidenčna številka: VS02157

Datum odločbe: 06.03.1996

Opravična številka II.stopnje: VSC II Cp 219/94

Področje: POGODBENO PRAVO - OBLIGACIJSKO PRAVO

Institut: pogodba o delu - odgovornost za napake - prenehanje pravice - naročnikova pravica glede drugih napak izvršenega posla - škoda - zastaranje - kdaj se ne uporabljajo pravila o zastaranju

Zveza: ZOR člen 155, 370, 616, 616/1, 616/2, 620, 620/1, 600/2, 600/3, 600/5.

Jedro

Naročnikov tožbeni zahtevek (ki ga postavi potem, ko prevzemnik ni hotel odpraviti napake) za plačilo stroškov, ki bodo potrebni za odpravo napake (tretji odstavek 620. člena ZOR), ima naravo jamčevalnega in ne odškodninskega zahtevka in zato zanj velja rok, predpisan za sodno aktivno uveljavljanje te naročnikove pravice (prvi odstavek 616. člena ZOR).

Izrek

Revizija se zavrne kot neutemeljena.

Obrazložitev

Sodišče prve stopnje je razsodilo, da mora toženec plačati tožniku 171.000,00 SIT z zakonitimi zamudnimi obrestmi od 9.2.1993 dalje do plačila in mu povrniti 67.985,00 SIT pravnih stroškov, medtem ko je v presežku do 210.000,00 SIT tožbeni zahtevek zavrnilo. Ugotovilo je, da je bila med strankama leta 1981 sestavljena pogodba o delu (600. člen zakona o obligacijskih razmerjih - ZOR); da tožnik ne uveljavlja nasproti tožencu odgovornosti oziroma napake, marveč navadni odškodninski zahtevek; da je tega uveljavljal v zakonitem zastaralnem roku (376. člen ZOR); da znašajo stroški za odpravo napak toliko kot je izračunal izvedenec, da pa tožniku ne gre znesek 30.000,00 SIT za okrasne letve, ker bi to napako lahko uveljavljal

takoj po njihovi montaži, in za tesnila 9.000,00 SIT, zaradi česar je tožbeni zahtevek v presežku za 39.000,00 SIT zavrnilo.

Na pritožbo tožene stranke je sodišče druge stopnje to sodbo s sklepom v prisodilnem delu razveljavilo in tožbo zavrglo ter tožnikoma naložilo, naj nerazdelno povrneta pravdne stroške. Zavzelo je stališče, da gre v tej zadevi za jamčevalni zahtevek iz delovrsne pogodbe in ne za odškodninski. *Napaka* sama se namreč ne kvalificira kot škoda, saj slednja izvira iz napake. Drugačno razmišljanje bi pomenilo izigrati določbo prvega odstavka 616. člena ZOR. Za tožnika najugodnejša varianta, da sta s priporočenim pismom 22.2.1989 pravočasno grajala napake, pripelje do ugotovitve, da je zamujen enoletni prekluzivni rok za vložitev tožbe.

Proti temu sklepu vlaga revizijo tožeča stranka. Uveljavlja revizijski razlog napačne uporabe materialnega prava in predlaga, naj vrhovno sodišče izpodbijani sklep spremeni tako, da toženčevo pritožbo kot neutemeljeno zavrne. Poudarja, da zahteva od toženca, naj mu povrne škodo zaradi nesolidne izdelave lesenih izdelkov. Škoda je gotovo tisto, kar izvira iz same napake, oziroma strošek, ki je potreben za odpravo nesolidne izdelave. To izhaja tudi iz določbe drugega odstavka 616. člena ZOR. Iz določb 616. do 620. člena ZOR, pa izhaja, da ima tožnik poleg jamčevalnih tudi odškodninske zahtevke, slednji pa zastarajo po 376. členu ZOR.

Na vročeno revizijo je tožena stranka sporočila, da nanjo ne bo odgovorila, pristojni javni tožilec pa se o njej ni izjavil.

Revizija ni utemeljena.

Iz tožbenih in kasnejših navedb tožeče stranke izhaja, da kot naročnik uveljavlja zahtevek za plačilo zneska, ki je potreben za to, da se odpravijo napake v izdelkih tožene stranke kot prevzemnika iz pogodbe o delu (600. in naslednji členi ZOR), ki sta jo sklenili stranki. Gre torej za odpravljivo napako, v zvezi s katero zakon nalaga naročniku, da je dolžan prevzemniku dovoliti, da jo odpravi (prvi odstavek 620. člena ZOR). Po dejanskih ugotovitvah nižjih sodišč, na katere je vezano revizijsko sodišče, je toženec kot prevzemnik popravilo odklonil v roku, ki mu ga je določil tožnik - naročnik (drugi odstavek navedenega člena). V takšnih primerih je naročniku na voljo, da po svoji izbiri odpravi napako na prevzemnikov račun ali zniža plačilo ali pa razdre pogodbo (tretji odstavek navedenega člena). Prva izmed teh treh izbirnih možnosti, ki so vse jamčevalne narave (kjer torej krivda ni pomembna), pride v poštev tako v primeru, ko je prevzemnik že sam odpravil napako in zahteva povrnitev stroškov v zvezi s tem, kakor tudi v primeru, ko zahteva vnaprej potrebne stroške za odpravo napak. Tožnika sta izbrala slednje, ko uveljavljata plačilo stroškov, ki jih je izračunal izvedenec kot potrebne za odpravo napak. Zakon sicer določa še, in to očitno zelo ločljivo, da ima naročnik v vsakem primeru tudi pravico do povračila škode (peti odstavek navedenega člena), kar pomeni, da mu gre lahko še (če so podani pogoji za to in med temi tudi krivda) odškodnina zaradi škode, do katere je prišlo zaradi napake v prevzemnikovem izdelku. Spričo povedanega tu (peti odstavek 620. člena ZOR) očitno ne gre za škodo, ki naj bi bila v stroških za odpravo napake, marveč za škodo kot posledico izdelka z napako, torej za zmanjšanje naročnikovega premoženja oziroma preprečitev njegovega povečanja (155. člen ZOR), kar bi lahko opisali kot "nadaljnjo škodo". Takšnega razumevanja narave jamčevalnih in odškodninskih zahtevkov nikakor ne preprečuje ali oslabi določba drugega odstavka 616. člena ZOR, na katero se sklicuje revizija in po kateri lahko naročnik tudi po izteku roka iz prvega odstavka tega člena z ugovorom zoper prevzemnikov zahtevek za plačilo uveljavlja svojo pravico do znižanja plačila (druga jamčevalna zahtevka iz tretjega odstavka 620. člena ZOR zaradi nastale dejanske predvsem pa procesne situacije ne prideta v pošev) in (ne pa: ali) do povračila škode. Zakon torej spet ločuje pri tem pasivnem uveljavljanju zahtevkov jamčevalni od odškodninskega zahtevka. Opisana razlaga predpisov, ki pride v poštev, vsekakor ne omogoča,

da bi zahtevek tožnikov, kot ga opredeljujeta z dejansko podlago v svojih navedbah, okvalificirali kot odškodninski, marveč gre za jamčevalni, o čemer se je pravilno odločilo sodišče v izpodbijani odločbi. Naj povzamemo: naročnikov tožbeni zahtevek (ki ga postavi potem, ko prevzemnik ni hotel odpraviti napake) za plačilo stroškov, ki bodo potrebni za odpravo napake (tretji odstavek 620. člena ZOR), ima naravo jamčevalnega in ne odškodninskega zahtevka in zato zanj velja rok, predpisan za sodno aktivno uveljavljanje te naročnikove pravice (prvi odstavek 616. člena ZOR).

Sodišče druge stopnje je potemtakem pravilno uporabilo materialno pravo, ko je na toženčevo pritožbo, ki vsebinsko in smiselno uveljavlja tudi relativno kršitev določb pravnega posotpka, sodbo sodišča prve stopnje, s katero je bilo ugodeno zahtevku, razveljavilo in tožbo zavrglo (prvi odstavek 369. člena, prvi odstavek 354. člena in prvi odstavek 282. člena ZPP), ker je bila vložena po preteku enoletnega prekluzivnega roka iz prvega odstavka 616. člena ZOR (370. člen ZOR). Revizija je zato neutemeljena in ker tudi ne gre za procesno kršitev, na kakršno pazi revizijsko sodišče po uradni dolžnosti, je revizijo zavrnilo (393. člen ZPP).

Odločitev o pritožbenih stroških je zajeta z zavrnilnim izrekom te odločbe (prvi odstavek 166. člena in prvi odstavek 154. člena ZPP).

Datum zadnje spremembe: 22.08.2009